

«Затверджую»
**Директор КЗ «Харківський обласний центр туризму,
краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді»
Харківської обласної ради**
 Валентина РЕДІНА
« 29 » 09 2026 р.

УМОВИ

**проведення відкритої міжрегіональної краєзнавчої акції учнівської молоді
«Топоніми рідного краю: актуальні зміни»**

Вступ

У світлі подій, що відбуваються у країні протягом 2014–2026 рр., зміна географічних назв в аспекті їхньої декомунізації є необхідним явищем, як на загальнодержавному рівні, так і в регіональному розрізі, адже є важливою частиною опору українського суспільства російській військовій агресії та проявом самоідентифікації української нації. Проведення топонімічних досліджень зміни географічних назв у державі в цілому та у Харківській області, зокрема, є надзвичайно актуальним завданням та основою національно-патріотичного виховання учнівської молоді.

Відповідно до Закону України від 22.04.2023 р. № 7253 «Про внесення змін до Закону України «Про географічні назви» щодо деколонізації топонімії та впорядкування використання географічних назв у населених пунктах України» Департамент освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації, Комунальний заклад «Харківський обласний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Харківської обласної ради, кафедра соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Нємця Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Центр українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька продовжують проведення **відкритої міжрегіональної краєзнавчої акції учнівської молоді «Топоніми рідного краю: актуальні зміни»** (далі - **Акція**).

1. Мета і завдання Акції

Топонімічні дослідження у шкільному краєзнавстві актуалізують знання учнів з географії, історії, етнографії та мовознавства шляхом аналізу походження, розвитку, сучасного стану, змістового значення географічних назв, ареалів їх поширення, а також природних і соціальних умов виникнення топонімів.

Метою Акції є національно-патріотичне виховання юних громадян України на основі дослідження новітніх змін географічних топонімів Харківської області та інших регіонів України в їх культурологічних, етнографічних, краєзнавчих, історичних аспектах.

Основними завданнями Акції організатори вважають:

- залучення учнівської молоді до краєзнавчо-дослідницької роботи з питань історії, географії, етнографії, краєзнавства;
- сприяння формуванню умінь і навичок збору, класифікації, аналізу смислового навантаження географічних топонімів рідного краю;
- розвиток творчої особистості вихованців, формування патріотичних почуттів, виховання гордості та любові до рідного краю в учнів засобами краєзнавчої дослідницької роботи;
- залучення учнів до перейменування та відновлення історичних назв на рівні власного поселення, району, регіону з урахуванням історичних та культурологічних особливостей території;
- формування навичок розробки туристсько-краєзнавчих маршрутів та екскурсій рідним краєм.

2. Терміни проведення Акції

Акція проводиться у період з **01 жовтня 2026 року по 15 лютого 2027 року**. Протягом зазначеного періоду учасники Акції ознайомлюються з актуальним переліком змінених топонімів рідного населеного пункту, обирають для проведення краєзнавчого дослідження найбільш цікавий топонімічний об'єкт (або групу об'єктів), досліджують джерела інформації стосовно історичних, культурних, економічних особливостей краю, які безпосередньо вплинули на географічні назви регіону. З дотриманням безпекових вимог здійснюють краєзнавчі екскурсії місцями, пов'язані з обраними об'єктами дослідження,

відвідують архіви, музеї, зустрічаються з краєзнавцями, науковцями, старожилами – носіями топонімічної інформації.

За результатами аналізу джерел інформації та туристсько-краєзнавчих екскурсій учасники Акції готують краєзнавчо-дослідницьку роботу, в якій викладають загальну описову частину дослідження топонімічних змін, розробки топонімічних карт, карток обліку топонімів, топонімічний словник, розробки та описи туристських маршрутів, краєзнавчих екскурсій тощо.

Телефони для довідок: 050-403-62-29 – Ірина Скриль;

050-548-35-38 – Наталія Добровольська

3. Організатори Акції

Організаторами Акції виступають Департамент освіти і науки Харківської обласної держадміністрації, Комунальний заклад «Харківський обласний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Харківської обласної ради, кафедра соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (за згодою), Центр українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька (за згодою).

4. Учасники Акції

До участі в Акції запрошуються учнівська молодь закладів загальної середньої освіти, вихованці гуртків закладів позашкільної освіти усіх регіонів України.

5. Умови проведення

Протягом періоду проведення Акції учасники **реєструються** на участь, **прикріплюють** підготовлені та оформлені згідно з вимогами краєзнавчо-дослідницькі роботи у Google формі до **15 лютого 2027 р. за посиланням:**

<https://forms.gle/aD5gM3wZxzeYKzvX9>

6. Напрями пошуково-краєзнавчих досліджень:

1. Топонімічні зміни в назвах населених пунктів та окремих вулиць.
2. Імена видатних українців в топонімічних назвах (історичні постаті та сучасні Герої).

3. Топоніми як історична пам'ять та складова національної ідентичності.

4. Природні та культурні особливості краю в його топоніміці.

Краєзнавчі матеріали повинні містити історичні відомості про населений пункт, досліджуваний топонімічний об'єкт (місто, село, вулицю), виникнення або зміни назв, які відбувалися протягом певних історичних періодів, під впливом природних та культурних особливостей регіону; інформацію про події, біографічні відомості про постать, на честь якої відбулися зміни. Робота може містити картографічні, ілюстративні, табличні матеріали та фотографії.

6. Вимоги до оформлення краєзнавчо-дослідницької роботи:

Краєзнавчі роботи прикріплюються у Google формі за посиланням, поданим вище, у форматі .doc, або .docx. Ім'я файлу повинно відповідати прізвищу автора або назві учнівського об'єднання і починатися з цифри – напряму дослідження. Наприклад, ім'я файлу «4.Коваленко» означає, що робота подається за напрямом «Природні та культурні особливості краю в його топоніміці», а її автором є Коваленко.

Мова – українська. Обсяг – до 7 сторінок тексту (включно) формату А4. Текст повинен бути набраний через 1 інтервал, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, відступ – 1,25, всі поля – 2 см.

Назва друкується великими літерами по центру, кегль – 14. Далі, одразу після назви роботи, необхідно подати короткі відомості про авторів (прізвище, ім'я, клас, назву учнівського об'єднання, закладу освіти, а також прізвище, ім'я, по батькові та посаду керівника роботи), кегль – 12.

Список використаних джерел подається після основної частини, кегль – 12 (додаток 1).

7. Підбиття підсумків

За підсумками Акції планується видання збірки матеріалів краєзнавчих робіт учасників Акції та проведення відкритої міжрегіональної краєзнавчої конференції учнівської молоді «Топоніми рідного краю: актуальні зміни» у березні 2027 року із обов'язковим дотриманням безпекових умов. Про формат проведення конференції буде повідомлено додатково.

Приклад оформлення матеріалів краєзнавчо-дослідницьких робіт:

**ТОПОНІМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ТУРИСТИЧНОМУ
КРАЄЗНАВСТВІ**

Коваленко Микола, учень КЗ «Харківський ліцей № 172 Харківської міської ради»

Керівник: Коваленко А. А., вчитель української мови та літератури

КЗ «Харківський ліцей № 172 Харківської міської ради»

В краєзнавчих дослідженнях часто використовуються топонімічні джерела для з'ясування географічних умов територій та їхніх певних змін, або об'єктів яких вже не існує. Географічні найменування України – відображення різних історичних періодів багатой історії українського народу. Українська мова успадкувала багату й розвинену топонімічну систему багатьох епох. Залишаючись у своїй основі слов'янською, вона перебуває в тісному зв'язку з топонімічною системою Європи й Азії, створюючи дуже цікавий і своєрідний комплекс. Місцеві слов'янські назви є дуже давніми за походженням, про що свідчать їхні стародавні мовні особливості.

Список використаних джерел:

1. Лабінська Г. Топоніміка : навч. посібник / Галина Лабінська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 274 с.